

SŁOWO

Wilno, Niedziela 11-go maja 1924 r.

Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228, otwarta od 9 do 3. Tel. drukarni 262.

CENA OGŁOSZEŃ. Wiersz milimetryczny jednoszpaltowy na str. 2-iej i 3-iej 20 gr., za tekstem 7 groszy. — Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.
W nr. świątecznych o 25 proc. drożej.

PRENUMERATA miesięczna z dostarczeniem do domu oraz z przesyłką pocztową 3 złote, zagranicą 6 złotych. Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędnościowej Nr. 80.259.
Cena pojedynczego N-ru (250000)

Wil. Dom Tow. Przemysłowy Bracia Jabłkowscy. Sp. A/c. Wilno-Mickiewicza-18

Wyprzedaż wiosenna — Rabaty we wszystkich Oddziałach
od 12-V do 17-V

Obrady komisji rzeczoznawców.

Wczorajsze wiadomości wskazują na to, iż rząd zamierza bardzo poważnie traktować powołaną przez siebie komisję rzeczoznawców ziem wschodnich. Rezultaty obrad wojewodów i kuratorów województw galicyjskich mają być jej przedłożone do zaopiniowania. Zupełnie też słusznie komisja składa się z pp. Stanisława Grabskiego, Leowenherta, Starczewskiego i Thugutta zajmując się dotychczas sprawami ziem południowych.

O ile wiemy w komisji będą się ścierać dwa poglądy. Pierwszy reprezentowany przez prof. Grabskiego dążyć będzie oczywiście do pomniejszenia skali robót komisji. Narodowa Demokracja z olimpijskim spokojem oczekuje drugiej, klęski polskiej polityki wewnętrznej to jest ponownego zablokowania się wszystkich mniejszości narodowych w jednej liście wyborczej. To też prof. Grabski będzie pilnował, aby się nie w dotychczasowej naszej polityce nie zmieniło i co zatem idzie, aby komisja jaknajprędzej rozjechała się do domów.

Drugi kierunek reprezentuje poseł Thugutt, ten przeciwnie, wróciwszy ze swojej podróży zagranicą, oświadczył, iż o Polsce na zachodzie wiedzą tylko tyle, że uciśniamy mniejszości narodowe. To też p. Thugutt idzie daleko w swoich planach na przyszłość, może nawet za daleko. Pan Thugutt popełnia tu naturalnie kardynalny błąd polskiej demokracji sądząc, że hasła demokratyczne, że rywalizacja z bolszewikami w radykalnej stylizacji naszego programu państwowego dadzą rozwiązanie sprawy. Rzecz się ma odwrotnie. Być może, że na Śląsku hasła ultrademokratyczne, może nawet komunistyczne zwiększać mogą siłę żywiołu polskiego. Na wschodzie Polski, gdzie polskiemu są przede wszystkim klasy oświecone i gdzie licytowanie się z bolszewikami jest niemożliwe — hasła p. Thugutta mogą przynieść nam tylko nowe klęski. Od chwili bowiem gdy na naszej ziemi zatrumfowały demokratyczne hasła polskie — polskość stąd odchodzi.

Komisja rzeczoznawców powinna opracować szczegółowy i jednolity program polityki narodowościowej dla wszystkich województw wschodnich. Dotychczas każdy niemal starosta, w każdym razie każdy wojewoda trzymali się w tej polityce odmiennych zasad. Komisja powinna zrewidować stan kwestii żydowskiej na wschodzie Polski i zabrać się do tej kwestji w obecnych warunkach i przy obecnym ustroju da zrobić. Komisja wreszcie powinna wskazać rządowi, że niektóre zarządzenia biur cen-

tralnych, pozornie najstuszniej, krywdzą ludność ziem wschodnich. To ostatnie jest najważniejsze. Pamiętać bowiem nadowszystko należy, że nie świadomość narodowa białoruska, ale niezadowolenie z naszej administracji było przyczyną powołania 16-stki. Niezadowolenie to w wielu wypadkach aż nadto było uzasadnione.

Dlatego też najbardziej nam chodzi o to, aby w komisji rzeczoznawców udział wzięli znawcy naszych stosunków. Dotychczas tych znawców tam niema. Pan Starczewski zdyskwalifikował siebie zupełnie swoim bardzo niemądrym projektem o kurji narodowej białoruskiej przy wyborach do samorządu. Ale już od tygodnia wemy o tem, iż p. Grabski obiecał pewnej grupie osób, że także przedstawiciele ziem północnych zajmą należne sobie miejsce w komisji rzeczoznawców.

Grupa osób, która w tej sprawie udała się do p. Premiera i z której oczywistymi argumentami p. Grabski nie mógł się nie zgodzić, wyrażała tylko naszych postów. Poświadczenie ziem wileńskich nie interesowało się całkiem sprawą komisji rzeczoznawców. Bezczynność ich była bardzo naganna.

Wczorajszy „Dziennik Wil.” przyniósł wiadomość, że do komisji rzeczoznawców ma być jako przedstawiciel ziem północnych powołany p. Stanisław Brzostowski. Wiadomość ta jest oczywiście nieporozumieniem. Do komisji tej wejść nie jeden przedstawiciel ziem półn. ale dwóch, albo trzech. Pan Brzostowski człowiek poczciwy, polityk rozsądny, byłby może doskonałym doradcą, gdyby chodziło o gospodarczy rozwój ziem wschodnich, o gospodarkę magistratu wileńskiego i t.p. Ale jako znawca i inicjator polityki narodowościowej wystąpić nie może.

Pogłoski o przesileniu.

RYGA, 10. V. (tel. własn. — s). Szerzą się tu coraz bardziej pogłoski o mającym nastąpić przesileniu gabinetowem. W kuluarach sejmowych mówią o projektowanej koalicji mniejszości narodowych z prawicą sejmową. Należy przypuszczać, że następny gabinet byłby bardziej prawicowy.

Równocześnie rozszala się wieść, zachępiła jakoby w sferach rządowych o zmianach na stanowiskach dyplomatycznych za granicą. W związku z tem obecny poseł łotewski w Polsce M. Nuksa przeniesiony będzie do Paryża. Do Polski zaś przybędzie obecny poseł w Finlandji K. Zarin.

SEJM i RZĄD.

Ćwiczenia mobilizacyjne.

WARSZAWA, 10. V. (PAT). Przed kilkunastu dniami na rozkaz ministra spraw wojskowych odbyły się ćwiczenia mobilizacyjne 36 p. p. Po przeprowadzeniu próbnej mobilizacji i osiągnięciu stanu wojennego pułk odbył ćwiczenia polowe w Rembertowie, rozłożone na parę dni a zakończone grą wojenną, z użyciem ostrej amunicji i poparciem rzeczywistego ognia artylerji. Wśród powołanych rezerwistów panował nastrój doskonały, a nadto wykazali oni całkowitą sprawność w obchodzeniu się z udoskonalonym wyposażeniem technicznym, którem armja nasza nie dysponowała jeszcze w czasie wojny.

Z próbną mobilizacją 36 p. p. połączony był próbny pobór koni, przeprowadzony w kilku powiatach województwa Warszawskiego. Próba ta rekwizycja dała rezultaty najzupełniej pomyslnie, wykazując duże zrozumienie tej akcji ze strony właścicieli. W czasie próbnej mobilizacji władze administracyjne i policja funkcjonowały bez zarzutu. Władze wojskowe na podstawie przeprowadzonych ćwiczeń będą mogły poczynić cały szereg ulepszeń pracy przygotowawczej, zmierzających do trwałego zabezpieczenia państwa.

Renta do orderu „Virtuti Militari”.

Komisja budżetowa uchwaliła wczoraj w trzecim czytaniu budżet ministerjum spraw wojskowych. Obecnie na posiedzeniu ministra, gen. Sikorskiego, posłowie Wyrzykowski i Miedziński („Wyzwoli i Jedn. Lud.”) interpelowali o rentę, przywiązaną do orderu „Virtuti Militari”. Odpowiadając p. minister zaznaczył, że sprawa ta jest przedmiotem dyskusji pomiędzy ministrami spraw wojskowych a skarbu. Min. skarbu ma wystąpić z odrębnym projektem spłacenia długu, zaciągniętego przez państwo wobec kawalerów „Virtuti Militari”. Słychać, że sprawa ta ma być postawiona w formie rezolucji na plenarnem posiedzeniu Sejmu przy rozpatrywaniu budżetu.

Referendum w sprawie projektu rzeczoznawców.

Rada Ministrów na posiedzeniu dnia 9-go maja b. r. upoważniła Kontrolę Państwową do przeprowadzenia przy współudziale przedstawicieli Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej i jego organów podwładnych rewizji finansowej Kas Chorych, wskazanych przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej. Udział przedstawicieli Ministerstwa Pracy, oraz jego organów podwładnych umożliwi fachowe zbadanie celowości wydatków Kasy w związku z ustawą ubezpieczeniową.

Wyjazd p. Gibsona.

Dotychczasowy poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Stanów Zjednoczonych (Ameryki Północnej) w Polsce opuścił ostatecznie Warszawę 5 b. m. Zanim nowo mianowany poseł p. Pearson nadjedzie i obejmie stanowisko, funkcje charge d'affaires pełni p. Piotr de L. Boal. Biuro poselstwa Stanów

Zjednoczonych, które mieściło się dotąd przy ul. Senatorskiej Nr. 37, z dniem 5 b. m. przeniesiono na ul. Foksal Nr. 3.

Urlop p. Koźmińskiego.

„Kurjer Polski” donosi: Był dyrektorem departamentu politycznego M. S. Z., p. Koźmiński, wczoraj pojechał na urlop, udając się na dłuższy urlop. Według krążących wiadomości, p. Koźmiński do M. S. Z. już nie powróci.

Wyjazd ministra Sikorskiego.

Wczoraj wieczorem minister spraw wojskowych, generał Sikorski wyjechał na kilkodniowy objazd inspekcyjny.

Komunistyczna organizacja na Wołyniu.

WARSZAWA, 10. V. (PAT). Wydział Polityczny Przewodniczącego Rady Ministrów komunikuje w uzupełnieniu komunikatu z dn. 28 kwietnia b. r. na podstawie wiadomości M. S. Wewn., że przedsięwzięto energiczną akcję w kierunku zlikwidowania organizacji komunistycznej sabotażowej na Wołyniu. Śledztwo jest w pełnym toku i w bliźszych tygodniach zostanie całkowicie ukończona. Dotychczas aresztowano około 100 osób, których udział w organizacji został stwierdzony.

Wiadomość podana w prasie, że jakoby organizacja rozporządzała znacznymi zapasami broni i materiałami wybuchowymi okazała się nieprawdziwą. W trakcie dochodzenia podczas szeregu rewizji, przeprowadzonych u członków organizacji, nie wykryto żadnej broni. Były natomiast przygotowane miejsca na składy broni. Organizacja ta, jak wykazują dochodzenia, znajdowała się dopiero w zarodku. Stąd też liczba jej członków nie jest wielka, a działalność jej rozciąga się jedynie na terenie wojew. wołyńskiego. Wpływy jej, jak dotychczas stwierdzono, nie sięgają na inne województwa.

Sytuacja po wyborach.

Referendum w sprawie projektu rzeczoznawców.

BERLIN, 10.5. (PAT). W związku z wiadomością wczorajszą, o powziętym przez partję Soc.-Demokrat. projekcie zwołania referendum w sprawie przyjęcia lub odrzucenia sprawozdań rzeczoznawców, wyjaśniamy tutaj, że partja Soc.-Dem. ma na celu ułatwienie przyjęcia sprawozdania rzeczoznawców i zważywszy, że w Reichstagu dla przyjęcia sprawozdania rzeczoznawców niezbędna jest większość 2/3, gdy tymczasem przy odwołaniu się do plebisytu wystarczająca będzie większość absolutna.

Walka o prezydium Reichstagu.

BERLIN, 10.5. (PAT). Pierwsze posiedzenie Reichstagu odbędzie się 27 m. b. m. i poświęcone będzie wyborom prezydium. Niemiec narodowcy domagają się przyznania im, jako najsilniejszej frakcji, miejsca w prezydium, jednakże w tym względzie mogą zajść niespodzianki,

ponieważ odbywają się rokowania między centrum, niemiecką partją ludową a demokratami, celem utworzenia związku tych frakcji, któryby nazywał się „blokiem środku”, i liczyłby 153 członków.

Zjazd stronnictwa S.-D.

BERLIN, 10.5. (PAT). Zarząd stronnictwa Soc.-Demokrat. postanowił zwołać ogólny zjazd stronnictwa na d. 11.6 do Berlina.

Polacy na Łotwie.

RYGA 10. V. (tel. wł.—s). Na posiedzeniu w dn. 8 maja wystąpił pos. Wierzbicki z przemówieniem ilustrującym ucisk Polaków na Łotwie.

Polacy nie posiadają ani jednej szkoły narodowej na terytorjum państwa łotewskiego. Twierdzenia, że ludność łotewska w pewnych miejscowościach ulega polonizacji są najzupełniej bezpodstawne. Większość białorusinów łotewskich jest poprostu najprawdziwszymi Polakami.

Mówca szeroko rozwinął się nad faktem bezprawia, stosowanego przez władze względem Polaków i doszedł do wniosku, że postępowanie podobne jest ograniczeniem politycznem wolności obywateli.

Z nad Bałtyku.

Parlamentarzyści bałtyccy w Londynie.

RYGA, 10. V. (tel. własn. — s). Prasa kowieńska donosi, że członkowie parlamentów Litwy, Łotwy i Estonji udadzą się jeszcze tego lata do Londynu. Wycieczka będzie miała charakter rewizyty podróży angielskich parlamentarzystów, którzy bawili w roku zeszłym w państwach nadbałtyckich. Przewodniczący parlamentu angielskiego zapropowował, ażeby wycieczka przybyła do Londynu 15 lipca b. r.

Walka z komunizmem w Estonji.

RYGA, 10. V. (tel. własn. — s). Z rozkazu b. min. spr. wewnątrz. Estonji zamknięto 229 organizacji robotniczych z działalnością antypaństwową. Obecnie sprawy te będą rozpatrywane w sądzie. Dzisiaj min. Rehk przywrócił jedynie 21 organizacji, wobec tego 208 organizacji robotniczych zostało zamknięte na zawsze.

Rokowania łotewsko-niemieckie.

BERLIN 10-V P. A. T. Germanja dowiaduje się z Rygi, iż rokowania łotewsko-niemieckie o odszkodowania wojenne i związane z nimi zagadnienia nie doprowadziły do żadnego rezultatu. Propozycje łotewskie zostały przez Niemców odrzucone.

W zakładzie elektro-wodolicznym
D-ra IWANTERA
rozpoczęto stosowanie WANIEN
KWASOWĘGLOWYCH
ul. Mickiewicza 21.

Sprawy gospodarcze.

Kwestja drogowa.

Jedną z największych bolączek, zaturbujących życie codzienne, to fatalny stan dróg.

Trakt przedstawia widok opłakany w każdej porze roku. Gdy suchy, głębokie doły i wystające fałszy, uniemożliwiają szybką jazdę. W porze jesiennej i wiosennej droga zamienia się w błotniste jezioro, pełne niebezpiecznych pułapek. Rowy bez spadów zatrzymują wodę, wskutek czego tworzy się gnijące bagno, w którym wozy grzęzną po osie. Droga jest położona o parę lub kilka stóp niżej od graniczących z nią pól. O mostach lepiej nie wspominać. Grube, nieobrobione okragliki, najczęściej połamane i popsułe, leżą z reguły wyżej, niż poziom drogi. Podróźny wjeżdżając i zjeżdżając z takiego dziwnego budownictwa jest poprostu torturowany. Jeżeli ma słabe nerwy, jęczy, przy silniejszych przeklina.

Szarwark był zawsze rzeczą niepopularną wśród ludności, która utrzymywała, że drogi reperuje Pan Bóg przy pomocy słońca w lecie i mrozu w zimie, a wszelka akcja ludzka jest niepotrzebna, a co gorsza szkodliwa. To też, gdy gminy i sołtysi namyśleli się nareszcie w kierunku reparacji dróg, wysyłali kobiety i nieletnie dzieci. Tego rodzaju robotnicy nie obciążeni z robotami ziemnymi po wykopaniu kilku dołów reprezentujących rowy przydrożne i wysypaniu na gościńcu kilkunastu łopatek ziemi, mającej przykryć przewieszoną galęziową faszynę, porzucali pracę, która miała się powtórzyć z tym samym skutkiem za kilka miesięcy.

Obecnie daje się nie lepiej. Niektóre trakty nie są reperowane od 2 lat. Zarząd powiatu, wydział sejmiku i urząd gminny pracują w pocie czoła nad układaniem budżetów i rozkładów podatkowych, a następnie nad ściąganiem takowych. Kontrolę nad gminami sprawują inspektorzy samorządu gminnego. Ale można śmiało twierdzić, że po za biurokracją niema rezultatów pracy. Ludność ponosi coraz większe ciężary, żąda się terminowego placenia, natomiast w okresach parumiesięcznych wskutek złych dróg zamiera handel, ustają wszelkie dostawy, gdyż czterokonny zaprzęg nie jest w stanie uciągnąć próżnego wozu po okropnej drodze, o którą żadna osoba urzędowa zatroszczyć się nie raczy.

Zaniebanie kwestji drogowej pociąga za sobą katastrofalne skutki: uniemożliwia sprzedaż i odstawę produktów rolnych i leśnych, powoduje zniszczenie koni, uprzyżdź i wozów, marnuje zasiewy na polach położonych przy traktach, które są niemłosiernie traktowane, wreszcie pociąga za sobą ogromną stratę czasu dla podróźnych i transportów.

Nie można uważać za poważną akcję w kierunku polepszenia sprawy drogowej prac sejmików budujących po kilometrze szosy rocznie lub nabywających klinikiernie. Pracuje się z ogromnym nakładem pieniędzy podatkowych na drobnych odcinkach dróg, podczas gdy setki kilometrów traktów czekają daremnie na naprawę.

Byłoby o wiele korzystniejsze ustanowienie majstrów drogowych, po paru na każdą gminę, którzyby,

pracując akordowo, z pomocą robotników szarwarkowych, dostarczanych przez wieś, stale pracowali przy kopaniu rowów, plantowaniu nasypów, spuszczeniu wody, jedynym słowem regulacji dróg i mostów.

Sprawa drogowa oddana w ręce zbyt konserwatywnych wójtów i sołtysów, nie ulegnie zmianie na lepsze, o ile nie zajmie się nią poważnie inżynierzy powiatowi, jako kierownicy, a fachowi grabarze, jako wykonawcy.

Ludność zmuszona do wysokich i terminowych świadczeń na rzecz Państwa i samorządów, musi żądać umożliwienia jej terminowego zbytu płodów rolnych i dostaw niezbędnych artykułów.

Należy zmienić obecne stosunki urzędowe. Oderwać od biurka pa-

nów starostów i podległych im urzędników, pozwolić im wytechnąć po biurokratycznych ćwiczeniach, zalecając wycieczki krajoznawcze w obrębie powierzonych im powiatów. Zyskają na tem drogi, mosty, szkoły i inne urzędnictwa prowincjonalne.

Nie należy zapominać, że już w r. 1924 płacić będziemy 150 proc. dodatek do gruntowego podatku rządowego na gminę i sejmik. Są to sumy wielomilijardowe, które nie mogą służyć jedynie na placenie pensji urzędników komunalnych. Ludność, ponosząc ciężkie ofiary materialne, musi coś za nie otrzymać. Jedną z najpierwszych potrzeb są dobre drogi, bez których cywilizowane społeczeństwo obejść się nie może.

Jan Chrzanowski.

Zjazd korporacji.

W ubiegły czwartek otwarte zostały w Auli Kolumnowej U. S. B. obrady IV rocznego Zjazdu Polskich Korporacji Akademickich. Zjazd powitał w imieniu Senatu U. S. B. J. M. Rektor prof. Parczewski podkreślając w swoim przemówieniu łączność i Promienistych z teraźniejszymi korporacjami. Następnie zabrał głos ks. biskup Michalikiewicz, który w gorącym przemówieniu wyzwał młodzież do pracy. W imieniu Rządu przemawiał p. delegat Roman. Po odczytaniu szeregu depeesz gratulacyjnych oraz przemówieniach prezesa koła międzykorporacyjnego obrady pierwszego dnia zostały zamknięte.

W drugim dniu obrad zjazd wyłonił 3 komisje amianowicie: statutowo-ideowo-wychowawczą, sądu honorowego i ogólną.

Komisja statutowa omawiała poprawki i zmiany w statucie już uchwalonym na III zjeździe Polskich korporacji Akademickich w roku ub. Poza tem cały szereg obrad poświęciła pogłębieniu pracy ideowo-wychowawczej w korporacjach, oraz ustaliła szereg przepisów normujących sprawę przyjmowania nowych korporacji w skład związku. Do rozważania tej ostatniej sprawy przyczynił się fakt istnienia w Polsce szeregu korporacji „dzikich”, których w samej Warszawie istnieje do 25. Kilka z nich, których delegaci przybyli na zjazd, zostały w czasie obrad przyjęte w skład związku, ponieważ odpowiadały normom ustalonym przez statut związku. Druga z kolei komisja, kodeksu honorowego, rozważała projekt kodeksu przedstawiony przez korporację Arconia.

Od roku przeszło nad kodeksem honorowym pracowała specjalna komisja przy związku, która miała za zadanie stworzenie wyczerpującego kodeksu honorowego. Obecnie wyniki pracy tej komisji zostały uzgodnione z poglądami biorących udział w zjeździe korporacji oraz projektem przedstawionym przez Arconję na zjeździe.

Jednakowoż ze względu, że zbyt szybkie zatwierdzenie tej sprawy wpłynęłoby ujemnie na jej wynik, opracowanie kodeksu zostało oddalone i powierzone obecnej komisji, która ma w ciągu 1-go semestru nadechodzącego roku akademickiego projekt kodeksu honorowego osta-

tecznie opracować we wszystkich szczegółach, a następnie przedłożyć go do aprobaty związku. Komisja ogólna wyłosiła rezolucję, świadcząca o tem jak żyje polskie jest krepowane w Gdańsku, gdzie władze jak i pewien odłam ludności usilnie się stara o zahamowanie wpływu na Politechnice Gdańskie i gdzie młodzież nasza jest na każdym kroku szykanowana przez wrogi żywioł niemiecki.

Druga uchwała, korzystnie charakteryzująca młodzież korporacyjną, wynosił energiczny protest przeciwko gwałtom litewskim nad ludnością polską na Litwie Kowieńskiej, wyrażających się w wydziedziczeniu ziemi szkatuł od wieków ziemskie, zamykaniu i uciśnięciu szkół polskich, napadach na kościoły polskie i wogóle w dążeniu do wyteplenia żywiołu polskiego na Kresach.

Program przewidywał zakończenie Zjazdu w sobotę, lecz wobec szeregu wynikłych w czasie dyskusji kwestyj został częściowo zmieniony i wobec tego plenarne obrady Zjazdu zostały odłożone na niedzielę. W czasie obrad plenarnych rozstrzygane się szereg najbardziej interesujących kwestyj, które definitywnie podczas obrad komisji nie mogły być załatwione. Wobec tego w niniejszym sprawozdaniu wstrzymaliśmy się od podania wyniku prac poszczególnych komisji obradujących na Zjeździe.

W niedzielę mają się odbyć wybory nowego zarządu związku Polskich korporacji Akademickich, rezultaty których podamy w następnym sprawozdaniu. S. K.

Zjazd Śpiewaczy.

Wzięcie w nim udział „Lutnia” Wileńska.

W dniach 8, 9 i 10 czerwca r. b. odbędzie się w Poznaniu II Wschodni Zjazd drużyn śpiewaczy, w połączeniu z XI Zjazdem Wielkopolskiego Związku Śpiewaczego.

W pierwszym dniu zjazdu wystąpi Chór ogólny, a więc wszystkie koła biorące udział w Zjeździe — poza tem tylko XIV okręgowy Związek Wielkopolski.

W drugim nastąpi odsłonięcie i poświęcenie pomnika Stanisława Moniuszki — poczem rozpoczyna się popis konkursowy Zjazdu Wschodniego.

W trzecim — zwołanie Poznania i zebranie przedstawicieli Związków Śpiewaczych.

Zjazd odbędzie się na terenie Targów poznańskich (obok głównego dworca kolejowego).

W związku z powyższymi wymienionym zjazdem śpiewaczym, sekretarz Tow. art. „Lutnia” (Wilno) p. Marjan Ciemnoński nadesłał nam z prośbą o zamieszczenie komunikat tej treści:

1) Zarząd T-wa art. „Lutnia” organizuje wyjazd chóru do Poznania.

2) Udział Wileńskiego chóru w uroczystościach, które się tam odbędą d. 8, 9 i 10 czerwca r. b. ma donosić znaczenie dla Wilna, gdyż dowiedzie o jego muzykalności o kulturze muzycznej, o zamiłowaniu społeczeństwa do pieśni etc.

3) Brak chóru Wileńskiego na Zjeździe w Poznaniu wywołałby rozczarowanie i rozgorczenie społeczeństwa poznańskiego i wyrobiliby mylne pojęcie o Wilnie.

4) „Lutnia” zaprasza wszystkie dobre siły śpiewacze o przyłączenie się do chóru i do wspólnej wycieczki do Poznania i prosi o przybycie na próby, które się odbywają w poniedziałki i czwartki o godz. 7-ej, w lokalu T-wa „Lutnia” (ul. Ad. Mickiewicza Nr. 6).

5) Przejazd koleją będzie kosztował b. mało, niezamierzając opłacać minimalną kwotę, gdyż czynione są starania o ulgi kolejowe, jak również o zdobycie zapomogi na wyjazd.

Współdziałając z „Lutnią” naszej w Wschodni Zjazd Śpiewaczy w Poznaniu jest oczywiście bardzo wskazany i nie wątpliwy, że zamierzania drużyny śpiewaczej wileńskiej spotkają się z należytym poparciem zarządu władz kolejowych jak społeczeństwa.

Przed wyborami.

Ma paryskiej giełdzie.

PARYŻ, 10.5. (PAT). Wczorajsze zebranie giełdowe — zaznaczyło się zwyżką dewiz zagranicznych. Zwyżka ta spowodowana jest ponowną działalnością spekulacyjną, skierowaną przeciwko Francji przez koła bankowe niemieckie i austriackie. Kampanja prowadzona jest przy pomocy szeregu banków niemieckich w Szwajcarii, Holandji i Londynie.

Spekulacja ta ma cel podwójny: pod względem ekonomicznym zmierzają do zlikwidowania z najmniejszemi stratami zobowiązań spłat giełdowych, przypadających w dniu 15—31 maja, pod względem politycznym zaś dąży do wywołania niższej franka przed wyborami i poparcia w ten sposób skrajnych partij francuskich, stwarzając jednocześnie trudności dla rządu francuskiego. Panuje tu przekonanie, że zwyżka dewiz jest tylko chwilowa.

PARYŻ, 10.5. (PAT). „Echo de Paris” zamieszcza oświadczenie ministra wojny Maginot, który jest zdania, że jutrzejsze wybory we Francji powinny Niemcom otworzyć oczy na to, że atak na kurs franka nie był dla Francji niespodzianką. Rząd francuski liczył się z tym już oddawna, że Niemcy w przeddzień wyborów we Francji będą usiłowali obniżyć kurs franka. Jeżeli Niemcy sądzą, że mogą przez to wpłynąć na wyniki wyborów, to spotka ich rozczarowanie.

Kandydaci.

PARYŻ, 10.5. (PAT. Polradio). W jutrzejszych wyborach do Izby Deputowanych o 584 mandaty ubiegać się będzie 2491 kandydatów, z 452 list.

Dnia 8-go maja zmarł w Berlinie Naczelny Lekarz Miejskiego Szpitala żydowskiego

Dr. med. W. ZALKIND

o czem zawiadania w żalu pogrążony personel szpitalny.

Pogrzeb narazie odbędzie się w Berlinie.

Związek lekarzy-żydów m. Wilna zawiadamia w głębokim smutku o zgonie niezapomnianego kolegi

Naczelnego Lekarza Wileńsk. Szpitala Żyd. Doktora Medycyny

Wilhelma Zalkinda

zmarłego 8-go maja w Berlinie

O ortografii raz jeszcze.

Obawiam się nieco znudzić czytelników nawrotem do kwestji, poruszanej w feljtonie „Słowa” w Nr. 104 przez p. Czesława Jankowskiego. Ortografia? Kwestja tak zda się sucha, a zwłaszcza gdy mówi o niej ktoś, nieposiadający talentu pisarskiego p. Jankowskiego. Jednak, że p. J. zwrócił uwagę na mój artykuł i wyraźnie nań replikował, tedy sądzę, że powinienem zabrać głos ponownie w sprawie ortografii, by usunąć — ile się da — pewne nieporozumienia.

Przedewszystkiem tedy: termin „ortografia państwa” został wzięty przez p. Czesława Jankowskiego, który przedrukował następnie swój odczyt w 1-y m Nr. „Języka Polskiego”. Nie sądzę zresztą, by tytuł ten był niewłaściwy, jak to wyniknie jasno z dalszego ciągu mego artykułu. Zresztą samo stwierdzenie podstawowego faktu, iż ortografia jest sprawą pewnego rodzaju konwencji, umowy, swych, utartego pomiędzy piszącymi — wyjaśnia chyba rzecz dostatecznie. Chodzi tedy o to tylko, kto ma prawo sankcjonować tę umowę, kto ma kwalifikować, czy ten lub

ów zwrot, ta lub owa litera czy inny znak pisarski oddane są należyte. Czy jest, czy ma być w zasadzie jakiś autorytet, określający reguły pisowni, czyli też powierzyć sprawę pisowni wiecznym zmiennym fluktom subiektywizmu?

Może się myśleć, ale mi się zdaje, że p. Cz. J. odpowie: „Tak, swych, czajni śmiertelnicy, powiedząmy uczniowie szkół wszelkich, kanceliści i tak dalej (ale czy też i zecerzy? zapytam; przypisek S. C.) — ci muszą się liczyć z pewną określoną pisownią i do niej się stosować, ale nie twórcy, nie pisarze, którzy są właśnie powołani do określania norm „prawdziwej” pisowni”. Jeśli tak mi odpowie p. J., to zapewne dojdziemy do zgody. Ja bo też nie myślę, by pisarze tej miary, co n. p. Żeromski, Kasprzowicz czy Berent (a także, by spojrzeć bliżej, sam mój szanowny oponent) mieli być krepowani w tej lub owej swojej indywidualnej dowolności w pisowni surowym rygorem oficjalnego nakazu. Szło mi tylko o normy, obowiązujące szeroki ogół piszących, to znaczy 99,9) proc. naszego społeczeństwa inteligentnego. Tych kilkadziesiąt jednostek, które stoją na czele naszej literatury ma zapewne prawo do subiektywizmu

w pisowni i chyba nikt nie odrzuci, powiedzmy, artykułu Świętochowskiego, gdy ten zażąda, by w jego artykule zachować w druku „polak” małą literą, wbrew wyraźnym nakazom wszystkich polskich grammatyk. Tu się stanie tak samo, jak n. p. by się stało, gdyby temu lat dwadzieścia wszedł na salę balowa... Tołstoj w swej bluzie lub (nieco dawniej) nasz Lelewel (również) w bluzie robotniczej, jaką miał zwyczaj naszać. Sądzę, że ani Lelewela ani Tołstoja (tak, Tołstoja, nie Tołstego, jak, zdaje się, chciałby p. J.) niktby nie usunął za drzwi nawet chociażby na bał dworskim, ani na żadnym innym najbardziej uroczystym przyjęciu. Ale ubieramy w taką samą bluzę lub też ot, w zwykłą marynarkę zwyczajnego śmiertelnika — tożby go tylko chyba bolszewicy na bal puścili. Pamiętajmy dobrze taki pierwszy bal w r. 1906 w mojej ścisłej ojczyźnie, w Mohylowie gubernjalnym, gdy się na nim ukazał taki student-bolszewik w „rubaszce”. Jak wyglądał taki „postępowiec” „bez burżuazyjnych przesądów” na tle przyzwyczajonej ubranej publiczności — łatwo sobie wyobrazić. Ja o sobiście miałem takie wrażenie, jakie mam dziś, gdy czytam: po

tym, owszym, polak (małą literą) lub: tymi wypadkami!

Tak tedy ustalamy ten pierwszy pewnik: pisownia musi bezwzględnie obowiązywać szeroki ogół (z kilkudziesięciu wyjątkami u góry). O to mi tylko chodziło.

Teraz inna sprawa. P. Jankowski pisze: „Zasadniczo pisownia polska powinna odpowiadać ściśle wymowie”. Ejże. Czyżby tak? Czy naprawdę p. J. wyraża się, że konsekwentnie przestrzeganie pisowni fonetycznej byłoby rzeczą łatwą? powiem więcej: czyżby było rzeczą wręcz możliwą? Czyby nie wprowadzało stokród więcej dowolności, niż dziś posiadamy w naszej oficjalnie przyjętej czy też ogólnie praktykowanej pisowni? Weźmy, n. p. takie słowa (napiszmy je fonetycznie): psostaszega (czy pszesz-ozegaz?); nusz (czy nura?); tazy; prentko (czy preko?); ęszki; łafka (czy uafka?); hrapski (czy hrapski?); kezapki; iszysko (czy iszysko?) itd.

Tak tedy widzimy, że trudno o bardziej ryzykowne twierdzenie, niż to, że pisownia fonetyczna byłaby rzeczywiście pisownią uproszczoną. W naszej polskiej pisowni względy fonetyczne odegrywają bardzo znaczną rolę, nie są jednak instancją decydującą, jeno doradcą

niejako (dla przykładu weźmy wyraz „stad”; mamy tu „s” zgodnie z fonetyką, zaś na końcu „d” zgodnie z morfologią, jednak wbrew fonetyce; wymawiamy przecie stat, czy też nawet stont; podobnie paryski, miast paryżski; ojca miast otca; co miast czo i t. d.)

A teraz dalsze twierdzenie p. Jankowskiego: „Wszystko, co się stało i dzieje w dziedziny mowy literackiej danego narodu — jest dziełem zawodowych pisarzy, czyli autorów”. I na poparcie swego twierdzenia przytoczył p. J. kilka przykładów, wyjętych z pism Sienkiewicza, Orzeszkowej, Mickiewicza, Krasińskiego, (Przytłady te są o tyle niefortunnie dobrane, że n. p. wyraz „brzeszyna” spotykamy już w języku staropolskim, a nietylko u Orzeszkowej; wyraz „niedogarki” używany był nietylko przez Sienkiewicza, ale też przedtem jeszcze n. p. przez Krasińskiego). Jednak sam fakt użycia tego lub owego wyrazu, chociażby przez najznakomitszego pisarza, nie przesądza jeszcze o wejściu tego wyrazu w życie. Weźmy n. p. zwroty Mickiewicza:

„Jest u mnie kraj...”
„Mówiąc, Podkomorsemu śoisnął za kolana...”
„Pytać u mnie o patenta... czy

KRONIKA

SOBOTA
Dziś
N.M.P. Laak.
Jutro
Pankracego

Wschód g. 4 m. 3
Zachód g. 7 m. 09

WILEŃSKA.

wyborów do komisji: Matki, Wnio- skowej i Weryfikacyjnej.
Po przerwie wygłoszono referaty p. Szulczyńskiego „Zagadnienie od- twórczości w pracy uczenia nad u- tworem literackim” i pośia Smul- kowskiego „Śledzioklasowa szkoła powszechna jako fundament oświaty narodowej”.

Dziś, 11 maja, poza referatami członkowie Zjazdu słońa hold pro- chom męczennika sprawy narodo- wej Szymona Konarskiego.

Po zamknięciu Zjazdu wieczorem o g. 9 w sali gimnazjum im. Lele- wela odbędzie koncert-bal.

Rozstrzygnięcie konkursu na pomnik poległych bohaterów 5 p. p. Leg. Wydział Sztuk Pięknych U. S. B. na skutek zgłoszenia Korpusu Oficerskiego 5 p. p. Leg. ogłosił wśród studentów Wydziału Sztuk Pięknych konkurs na model pomni- ka dla poległych bohaterów 5 p. p. Leg.

Sąd konkursowy, złożony z przed- stawicieli Korpusu Oficerskiego 5 p. p. Leg. oraz profesorów Wydziału Sztuk Pięknych na posiedzeniu w dniu 5 maja 1924 r. po rozpa- trzeniu 20 nadesłanych modeli przy- znał trzy równorzędne nagrody pra- com słuchaczy Wydziału Sztuk Pięknych p. p. Leonji Szczepa- nowiczowej, Anny Szczawińskiej i Ka- tarzyny Pieńkówny.

Pewszeczne wykłady uniwer- syteckie. W niedzielę, dnia 11 maja 1924 roku o godz. 7-jej wiecz. w Sali Sniadeckich Uniwersytetu, Prof. Dr. Bronisław Rydzewski wygłosi odczyt p. t. „Początki życia na ziemi” (z obrazami świetlnymi).

Wstęp 500.000 mk. p.

— Wilno z przed 1/2 tysiąca lat. W niedzielę, 11 b. m. o g. 12 w połud. odbędzie się w lokalu Uczeln- im im. T. Zana, św. Anny 7, od- czyt d-ra filof. p. Henryka Łowmiań- skiego: „Wilno z przed 1/2 tysiąca lat”. Odczyt ten rozpoczyna serje wykładów organizowanych przez Koło Historyków U. S. B. w poro- zumieniu z Zarządem Koła Biblij. im. T. Zana. Wstęp 500 tys.

— Zarząd Stowarz. Młodz. Aka- demickiej „Odrodzenie” zawiadamia swych członków, że dnia 11 maja r. b. t. j. jutro zaraz po Mszy Sw. Akademickiej (g. 11 i pół) odbędzie się zebranie członków Stow. Na porządku dziennym:

- 1) „Punkt drugi deklaracji idee- wej „Odrodzenia”.
  - 2) Sprawy bieżące.
- Obecność wszystkich członków konieczna.

— Sprawy Akademickie. Komunika- tów Wileńskiego Komitetu Akademi- ckiego. Wileński Komitet Akademicki U. S. B. zawiadamia ogół Polskiej Młodz. Akademickiej, że w dniu 14 maja (środa) r. b. o godz. 8-jej wiecz. w sali Sniadeckich odbędzie się wiec, na którym będą porusza- ne bardzo żywotne i istotne sprawy, dotyczące życia ogółu Polskiej Młodzieży Akademickiej naszego środowiska.

Wobec powyższego, Wileński Komitet uważa obecność wszyst- kich kolegów za konieczną.

— Sprostowanie. W przedwczorajszej kronice zakradł się bardzo przykrzy błąd: mianowicie zostało wydrukowane, że p. Płotkiewicz obala testament p. Fiorentini- go, zapluszający galerje obrazów Tow. Przy- jaciół Nauk.

Wiadomość ta zupełnie jest fałszywą. Pan Fiorentini zapisał te obrazy swojej żo- nie, z domu pannie Popow, tylko w razie gdyby ona miała umrzeć przed jego śmier- cią, obrazy przejść miały do Tow. Nauki i Sztuki. Ponieważ jednak s. p. p. Pani Fioren- tini umarła po swoim mężu, więc obrazy w razie zatwierdzenia testamentu przejdą w ręce jej prywatnych sukcesorów.

Od redakcji dodać musimy, że zasadni- czo nie zamieszczamy wiadomości o bada- niach świadków w sprawach cywilnych, — i wiadomości, która wywołała to sprostowa- nie została zamieszczona przez niedo- patrzenie.

— Podziękowania. Zarząd Złobka Im. Marji wyraża najszerzej podziękowanie wszystkim ofiarodawcom, którzy złożyli swe datki do puski Złobka w D. O. K. a w pierwszym rzędzie p. kpt. Hadryszewskiemu za inicjatywę i życzliwą pomoc przy umieszczeniu puski.

Zawartość puski w m. marcu r. b. wy- nosiła 72 miliony marek.

Serdeczne Bóg zapłać!

Przewodnicząca: — M. J. Jeleńska.

— Zarząd Złobka Im. Marji wyraża najszerzej wdzięczność za tak szczerą za- jęcie się dołą opuszczonych maleństw i stałą nad nimi opieką, a w szczególności za ostatni hojny dar, składający się z 64 kg. maki pszennej, 25 kg. ryżu, 10 kg. słoniny, 10 kg. kakao i 5 kawałków mydła.

Serdeczne Bóg zapłać!

Przewodnicząca: — M. J. Jeleńska.

TEATR I MUZYKA

— Teatr Polski (Lutnia). Dziś i jutro w dalszym ciągu pełna humoru i werwy lekka komedia Tristana Bernarda „Kawie- renka” z Tatarakiewiczem — niezrównanym w roli kelnera.

— „Śmierć Dantona”. Bez wątpienia największą atrakcją tegoroczną w naszym teatrze dramatycznym będzie zapowiadane na połowę bieżącego miesiąca, wystawienie sztuki pod wyższym tytułem znanego li- terata rosyjskiego Aleksieja Tołstoja w przekładzie i inscenizacji W. Ronarda.

Akcja rozgrywa się na tle wypadków wielkiej rewolucji francuskiej, pogląd na którą autor przedstawia na podstawie oso- bistych przeżyć i obserwacji powojennych wypadków w Rosji.

— Przedstawienie popołudniowe w Teatrze Wielkim. Dziś o g. 4-jej p. p. w Teatrze Wielkim na przedstawieniu popularnym po ocenach zniozonych ukaze się „Carmen” Bi- zeta z J. Krużanką w roli tytułowej.

— Występy E. Gledet. Dziś uroczą prymadonna operetkowa E. Gledet, wraz ze swym partnerem K. Dembowskim wystąpi w nad wyraz efektownej i melodyjnej ope- retce Kollo „Gwiazda filmu”. Operetka uro- zmaćcaja liczne tańce i ewolucje. Wystawa nowa. W przygotowaniu „W noc majową” — operetka Stoica.

— Recital fortepianowy M. Orłowa. Dziś w niedzielę 11 b. m. o g. 5-jej odbędzie się w Teatrze Polskim ostatni w sezonie bieżą- cym recital fortepianowy znakomitego pia- nisty M. Orłowa, który zjeżdża do Wilna na zaproszenie Dyrekcji Teatrów Wileńskich, Program składać się będzie wyłącznie z utworów Chopina i zawiera pomiędzy in- nymi: balladę F dur, tarantelle, Sonata h-moll cztery etudy, dwa preludia i dwa walce. Kasa czynna jest dziś od g. 11 r. Koncert wywołał duże zainteresowanie.

— Z opery. Zespół operowy przygo- tował dwie opery: „Cavaleria rusticana” — Mascagni i „Pajace” — Leoncavallo. Premje- ra odbędzie się w drugiej połowie maja. Re- żyseruje Ludwig.

WYPADKI I KRADZIEŻE.

— Na meczu. Dnia 10 b. m. w czasie gry w piłkę nożną w parku P. C. K. przez nieuwagę gracza z „Makabi” złamano nogę uczniowi z gimnazjum A. Mickiewicza ko- stanowskemu. Poszkodowanemu lekarz po- gotowia udzielił pierwszej pomocy.

— Trup. W racie Serwacz pow. Wile- Ńskiego znaleziono trupa noworodka owinię- tego w chustkę i z przywiązaniem kamie- niem na szyi.

W racie Dziśnieńce znaleziono trupa męczanicy wsi Podlesieniki gm. Boni- Ńskiej Rubina Hilanova, który utonął wku- tek własnej nieostrożności.

— Napad na posterunkowych. We wsi Bobyle gm. Boglińskiej pow. Dziśnieński dokonano napadu na posterunkowych, któ- rych dotkliwie poito. Szczęśliwie w razie brak.

— Ujęcie złodzieja. Policja zatrzymała posterunkowego Wileńsko-Trackiego powi- tu Bronisława Wasowicza, który popełnił szereg kradzieży.

SPORT.

— Katastrofa podczas lotu na- kote świata. Jak donoszą z Allah- abadu (Indje), upadek samolotu por- tugańskiego, dokonywającego lotu naokoło ziemi był spowodowany przez cyklon. Wobec uszkodzenia samolotu lotnik-kapitan Paes amu- szony był wylądować, przyczem na skutek upadku na ziemię odniósł ciężkie rany.

— Rekord wysokości lotu. Lotnik Besoutrot w Paryżu pobit rekord światowy na wysokość lotu. Wniósł się on przy obciążeniu aparatu 2000 kg. na wysokość 4800 metrów.

Z CAŁEJ POLSKI.

— Echa kradzieży w mieszkaniu posta Witosa i sen. Buzka.—W zwią- zku z kradzieżą dokonaną na szko- dzie sen. Buzka i posta Witosa w Al. Jerozolimskich nr. 32, obecnie po ich powrocie stwierdzono, że skradziono tam: futro damskie sy- beryjskie, torebkę damską ada- maszkową, 2 tuziny wyrobów pla- terowanych, 15 sztuk wyrobów srebrnych, 2 czamarki ze spodnia- mi oraz 5 garniturów męskich. Ogólna wartość skradzionych rzeczy wynosi 8 miliardów mk.

— Zjazd polityczny ziemian. Zwią-

POSZUKUJĘ dwóch pokoi umeblowanych, możliwie w centrum miasta.
Wiadomość w administracji „Słowa” pod literami A. J.

POLSKI BANK HANDLOWY
Mickiewicza 11.
PRZYJMUJE WKŁADY TERMINOWE I BEZTERMINOWE w dolarach, złotych i markach polskich.

E. Mieszkowski
ul. MICKIEWICZA 22
KAPELUSZE i CZAPKI męskie.

Dnia 8-go maja zmarł w Berlinie Naczelny Lekarz Miejskiego Szpitala Żydowskiego
Dr. med. W. ZALKIND
o czym zawiadamia w żalu pogrążona **RODZINA.**
Pogrzeb narazie odbędzie się w Berlinie.

!!! ODWIEDZAJCIE LICZNIE !!!
WYSTAWĘ OBRAZÓW artystów - malarzy żydowsk. Polski, w lokalu gminy żydowsk. przy ul. ORZESZKOWEJ 7.

TEATR POLSKI (sala Lutnia)
D Z I Ś
w niedzielę, 11 maja
o g. 5-jej p. p.
Ostatni
Recital fortepianowy
znakomitego pianisty
M. ORŁOWA.
Wieczór Chopina

Tabela
zamiany złotych na marki polskie i odwrotnie — format kieszonkowy
cena 25 gr.
Ządać wszędzie

D-rzy
Bujalski, Obiezierski i Waszkiewicz
lokują położnice i chore z cierpieniami ko- bicieci w Zakładzie położn. czym: ul. W Pohulanka 31.

sek Kół Pracy Mł. Ziemian organi- zuje informacyjny zjazd polityczny w dn. 18 maja r. b. w Warszawie.
Celem zjazdu będzie zapoznanie członków i sympatyków Związku z działającymi na terenie ziemian- skim stronnictwami politycznymi. Wybitni członkowie stronnictwa Chrześcijańsko-Rolniczego i Stron- nictwa Zachowawczego wygłoszą referaty, poczem odbędzie się dys- kusja, mająca na celu oświelenie potrzeby kordynacji i wzmocnienia działalności stronnictw umiarko- wanych na terenie wsi.
Zaproszenia na Zjazd otrzymać można w sekretarjacie Związku w Warszawie, ul. Kopernika 30.

— Spłata długów zagranicznych. W związku z sanacją skarbu przy- stąpiono do racjonalnej spłaty zob- owiązań zagranicznych.

W ciągu pierwszych czterech miesięcy r. b. wypłacono fabryce Baldwin tytułem należności za pa- rowozy 174.125 dol., bankom ame- rykańskim 469.398 dol. na wy- płaty kuponów pożyczki dolarowej, 2.147.691 florenów hol. tytułem spłaty kapitału oraz 20.850 dol. ty- tułem należności Amer. Czerwone- mu Krzyżowi za dostarczone pod- czas wojny materiały opatrunko- we.

Ogółem w r. b. spłacono 664.373 dol. i 2.147.691 fl. holenderskich.

— Barbarzyńskie tepienie dzikich kaczek na Polesiu. Obecna pora roz- lewu Prypeci i połączenie się wód wszystkich dopływów w jedno wielkie jezioro poleskie wykorzy- stana jest przez miejscową ludność chłopską dość oryginalnie, aczkol- wiek nie mało po barbarzyńsku.

Oto urzędzane są we wszystkie dni świąteczne i niedziele gro- madzkie wyprawy chłopskie na czótnach po kaczki jaja. Dzięki ka- czki, gnieżdzące się na poleskich błotach niosą się teraz w porze wiosennej masowo. Korzystają z tego chłopci, nie krepowali przez- żadne miejscowe władze i wybie- rają jaja dzikich kaczek do ostat- niego. Zadne perswazje w tej dzie- dzinie zmierzające do wytlumacze- nia o szkodliwości ich działania nie odnoszą skutku.

Całemi flotylami pływają po wodach Prypeci, na kilkanaście kilometrów rozlanej, chłopcy i młodzi ludzie i zwożą do wsi Ko- rzeni kaczka jaja.

Każde takie polowanie na jaja daje kilkadziesiąt tysięcy sztuk ograniczają się zwykle do słów kaku, jak: „Kontrakty 889, 740 lub

muje nie opłacając się nikomu, a wyniszczając przez tą bezmyślną i rabunkową drogę rodzaj dzikich kaczek na Polesiu.

Chłopstwo dowodzi, że podebra- na kaczka znosi powtórnie jaja, przeto ubytku w rodzie kaczym nie ma. Istotnie kaczki niosą je jeszcze raz, jednak po opadnięciu wód, składając jaja w trawie, którą ko- szarze ponownie oczyszczają dokładnie z jaj. Tak więc połów na jaja kaczki uprawiają chłopci dwukrotnie. O ile zaś ocieja gdzie gniazdo, to i tak przepadają młode kaczki, gdyż przed odlotem do ciepłych krajów nie zdążyła podrosć.

Niewątpliwem jest, że miliony podbieranych rocznie jaj kaczek wytrzebią zupełnie nasze dzikie ptaki z Polesia.

Wprawdzie istnieją ochronne rozporządzenia dla zwierzyny i ptactwa, jednak władze polskie nie zważają na nie, a województwo zdaje się o nich nie wiedzieć.

ZE ŚWIATA

— Alarm wojenny w Nowym Jorku. Ciekawej próby mobilizacji przemy- słu na przypadek wojny doko- nano w Nowym Jorku dnia 6-go kwietnia, t. j. w rocznicę przystą- pienia Ameryki do wielkiej wojny przed siedmiu laty.

O świecie dnia powyższego otrzy- mał mieszkający w Nowym Jorku kapitan armji amerykańskiej Chur- chill pilny telegram z Waszyngtonu tej treści: „Wypowiedzenie wojny przeciwko Brobdingnag”. Było to hasło umówione. Natychmiast więc przesłał dalej hasło innym odpo- wiedzialnym przedstawicielom armji. Z osób zaś prywatnych otrzymał najpierw kierownik wielkich zakła- dów elektrycznych Westinghouse rozkaz zawieszenia wyrobu apar- tów radiotelegraficznych i przystą- pienia natychmiast do wyrobu amu- nicji, zgodnie z kontraktem, zawar- tym z ministerjum wojny. Tego samego jeszcze poranku takie same rozkazy otrzymało 125 wielkich przemysłowców wachodnich stanów Unji, z których większość przytem miała rozkaz stawienia się zaraz w Waszyngtonie. Nie upłynęło połud- nie, gdy już 75 przemysłowców na- desłało odpowiedź, iż przystąpiono w ich zakładach do wykonywania robót kontraktowych.

Telegraf pracował przez ten po- radek gorączkowo, choć depeze dają kilkadziesiąt tysięcy sztuk ograniczają się zwykle do słów kaku, jak: „Kontrakty 889, 740 lub

zwroty takie weszły w życie? A Słowackiego fantazje: ogień(zamiast: ogleń) lub jego cudackie rodowody wyrazów — czy są przez nas dziś uznawane?

A teraz dalsza kwestja. P. J. jest bardzo liberalny w stosunku do cudzoziemców i chciałby imiona obce zachowywać bez zmiany. Ależ zasadniczo w ogromnej większości tu panuje zgoda. *Wszyscy* odmie- niamy takie nazwiska jak Byron, Moljer, Wolter, Puszkini i t. d. *Nikt* nie odmienia nazwisk takich jak Clemenceau, Vieuxtemps i t. d. Za- chodzą tylko wątpliwości co do nazwisk takich jak p. p. Boccacio, Chéniez, lub też Gorkij, Tolstoj. Oczywiście tu może być dyskusja, lecz, na miły Bóg, rozstrzygamy rzecz zgodnie z duchem *naszego* języka, nie zaś z innych ubocznych względów. Czy słyszał kto Rosjanin- a mówiącego np. „wziato w plen gienierała Kościuszkę” (z polską końcówką)—albo też: „Ja czytał raskazy Kraszewskiego” (również z polską końcówką). Żaden Rosjanin tak nie mówi, bo się liczy wy- łącznie z duchem *własnego* języka; tedy i my bez obawy mówmy: Tolstoj, dynastja Romanowów (nie Romanowych) i t. d.

Na koniec ośmielam się zarzu- cić p. Cz. J. niekonsekwencję. Pisze

on w tym samym artykule, raz: „piszmy... Smiało i zawsze: *Eugenia, Giedymin, dagierotyp*—a nieco dalej: „ja osobiście piszę *agencja i general*”. Gdzież tu konsekwencja? Czy po- dobna puścić pisownię wprost na flukta kaprysu?

Kończąc od czego zacząłem. Oczy- wiście sprawa pisowni jest w *pewnym stopniu* rzeczą umowy, kon- wencji; oczywiście, niepodobna pi- sowni mumiifikować i określać raz na zawsze; oczywiście, twórczość języka sięga też do pisowni—jednak to bynajmniej nie zachwiewa tego podstawowego społecznego pewnika, że ogół inteligentny winien się trzy- mać pewnego ustalonego przez czyn- niki kompetentne szablonu, konse- kwentnego składu zasad w pisowni i że uchylenie się od oficjalnie u- znanych prawideł jest mniej więcej taką samą nieprzychylnością jak, powiedzmy, przychodzenie na bal bez kołnierzyka lub też ucieranie nosa palcami. Niektóre prawidła mogą się *jutro* odmienić, lecz od- mienią ją czynniki powołane (t. zn. jak n. p. w Polsce nasza Akademia Umiejętności.) Dopóki jednak trwa stan aktualny, winniśmy bezwzględ- nie być wierni pisowni, którą za prof. K. nazwałem pisownią państ- wową.

Stanisław Cywiński.

1686 natychmiast obowiązujące".
I tak w przeciągu kilku godzin rozeszły się po fabrykach zamówienia, obejmujące, między innymi, pół miliona granatów, pięćdziesiąt milionów nabojów karabinowych, wielką liczbę dział, giłz do pocisków, zapalników, wozów amunicyjnych, uprzęży i t. d. A nie były to zamówienia fikcyjne, lecz prawdziwe kontrakty, zawarte na piśmie, a do których wypełnienia trzeba było istotnie przystąpić.

Po dniu tym gorączkowym nastąpiło w kwatrze głównej armii amerykańskiej sprawdzenie wyników owej próby mobilizacji przemysłu.

Próba ta stwierdziła konieczność stałego porozumienia się fabryk, które posiadają zamówienia na wyrób amunicyj, z rzeczoznawcami, bo wobec ciągłych postępów w wyrobie broni tylko przez stałą styczność z rzeczoznawcami można będzie uniknąć szkodliwej zwłoki.

Jak oświadczyła sfera wojskowa, próba kwietniowa okazała się

tak pouczającą, że postanowiono powtórzyć ją we wrześniu na większą jeszcze skalę, wciągając w nią cały kraj, aby przekonać się, czy może w ciągu jednej nocy zamienić się na jedną olbrzymią fabrykę potrzeb wojskowych.

ZYCIE EKONOMICZNE

— Międzynarodowa Wystawa Rolnicza w Hamburgu. Od 27 maja do 1 czerwca r. b. odbywać się będzie w Hamburgu wielki międzynarodowy pokaz maszyn rolniczych.

— Wznowienie wywozu karnitu. Min. rolnictwa cofnęło zastrzeżenie swoje, dotyczące przerwania eksportu karnitu w okresie letnim (lipiec, sierpień). Zdaniem min. rolnictwa wywóz 2.000 wag. karnitu winien się odbywać partiami nie przekraczającymi 40 wagonów miesięcznie.

Utrapienia kolejowe.

Niema prawie dnia, ażeby w prasie wileńskiej nie spotkać tajemniczej wzmianki: od pierwszego (maja, czerwca albo lipca)

nastąpi nowy rozkład jazdy na kolejach. Mają być nawet puszczane (tytułem tylko na papierze) ze 2 pary kurjerów w stronę stolicy. Gdzieś w tajemniczym mroku układają się nowe grafiki i pewnego poranku, przyjeżdżając na dworzec, dowiedzieliśmy się, że nowy rozkład wprowadzono już od wczoraj i pociąg, na który podążaliśmy, odszedł już przed godziną według nowego rozkładu. Poczem po kilku dniach prasa obwieściła zainteresowanym że nowy rozkład już zastosowany. W sprawozdaniu z posiedzenia ostatniej Rady Kolejowej czytaliśmy, że sprawa nowego rozkładu jazdy węgla Wileńskiego — nie była rozpatrywana. Byli natomiast rozpatrywane inne doniosłe sprawy: zmiany personalne (kto będzie nadal dukał w nosie), sprawa wstrzymania ruchu na nieczynnej kolejce i t. d. Zwracam się przeto, za pośrednictwem prasy, do pana referenta, który opracowuje ów tajemniczy rozkład dla Wilna (pp. dyrektorowie podobno teraz czytają tylko „Mysł Niepodległa”), z prośbą, ażeby zanotował wszelkich pomysłów w stylu kubitów i plastyków:

1) nie wyznaczał odjazdu pociągu z Wilna o godzinie 2-giej po północy (dryndziarza wtedy złapać trudno, a dając na pieczęć, na rogu Zawalnej i Sadowej można dostać kozikem pod zebro). Przyjeżdżając zaś do Bieniakoń o godz. 3-iej w nocy w zimie, bojąc się wilków nie ruszam w dalszą drogę i tańczę dookoła budującej się stacji do świtu.

2) Żeby przyjazd pociągu nie był o 3-iej po północy. Z drynda od dworca taż sama historia. — Oprócz tego idąc na resztkę nocy do stryjki (Antokol 188) nie mogę się dodzwonić do bramy, gdyż dozorca domowy po powrocie z wiecu na Gubernatorskiej (bufet podobno bez wysokich) przebywa właśnie w tym czasie pierwszy sen.

3) Ponieważ jestem niezamożnym wieśniakiem (płacę podatki: gruntowy, rządowy, sejmikowy, gminny, dochodowy, majątkowy, leśny, asekuracyjny, szkolny, pogłówny, bydlęcy i t. d., co miesiąc zaliczkowo po 100 proc. w złotych szwajcarskich) nie mogę przeto rozbić się kurjerami, jadąc czasami w interesie do Warszawy wolewymi. Wyjeżdżając z Wilna o 9 rano — trafiam w Warszawie na ostatni tramwaj, który mnie dowozi wprost do łaźni Fajansa na noc. — O ile zaś, przewyższywszy siłach nocny dojazd do stolicy, ażeby obserwować jak woźni zasłatają biura, a następnie podziwiając świetne wystawy Nowego Świata wpaść w te same szpony Fajansa. — Czyżby nie mógł pan referent puścić ten pociąg 5-iej w nocy, a o 5-8 po południu?

Spotka mnie zapewne zarzut, że sprawa rozkładu jazdy nie można traktować z punktu widzenia partykularza, że niewczesne wystąpienie pociągu naprz. z Wilna na Głębokie może fatalnie się odbić na komunikacji Ryczywoła z Kiernozją. To prawda, ale kossula bliżej niż kożuch. Częściej jadę

na kiermasz do Oszmiany i Lyntup, niż przez Opypy do Krowodrzy.
Korozak.

WILEŃSKA GIEŁDA

urzędowa 10 maja b. r.
G o t ó w k a:
Nowy-Jork 520
Ruble zł. 2-27

WARSZAWSKA GIEŁDA

urzędowa 10 maja b. r.
G o t ó w k a:
Dolary Stanów Zje dnocz. 521-516
Belgia 25.70-25.40
Holandia 195.05-193.15
Londyn 22.81-22.51
New-Jork 5.21-5.16
Paryż 31.23-30.93
Praga 15.35-15.20
Szwajcaria 92.60-91.70
Wiedeń 7.35-7.23
Włochy 23.31-23.09
Milionówka 0.45
Pożyczka złota 8
Złote bonny 8.75
Pożyczka dolarowa 2.75-2.50

Redaktor
Stanisław Mackiewicz.

ELEGANCKI SALON MÓD

„MAISON NOUVELLE“

W. Pohulanka 16 m. 4.

Nadeszły ostatnie modele

SUKIEN LETNICH,

palto,

kostjumów,

KAPELUSZY.

Bluzy, szlafroki, wykwinna bielizna.

Uwagze Pań i Panów!!

Hurtowo-detaliczny
MAGAZYN

**C. NOZ ul. Nie-
miecka Nr. 19** (dom
własny)

Nabył na sezon nowy, wielki wybór najrozmaitszych zagraniczo i krajowych

UKIEN i męskie kostjumy i palta,

oraz rozmaite JEDWABIE na SUKNIĘ i PALTA.

Angielski krep-de-szyn, krep-zarzet, szarmez, krep-maraken, szyfon, veliuz, markizet francuski, opens, batyst, podszywki różnych gatunków i t. d.
W każdym gatunku — wielki wybór. — (Co tydzień otrzymujemy ostatnie nowości.)

— CENY POZA KONKURENCJĄ. —

SPÓŁDZIELNIA ROLNA

Kresowego Związku Ziemiaków

Zawalna Nr 1, telef. 1-47.

Zakres działalności:

Zakup i sprzedaż prod. rolnych

Generalna Reprezent.

Gł. Urz. Żywnościow.

Sprzedają mąki żytniej.

Skład paszy

Sprzedają detalicznie: owsa; otrąb, siłana, słomy.

Własne piekarnie

Wypek chleba ze sprzedażą detaliczną we własnych sklepach (Uniwersytecka 1, Mickiewicza 20, Kalwaryjska 1, Portowa 22).

Wypek chleba dla szpitali, internatów, oclron, przytułków i t. p. instyt.

Dostawy rządowe

Pośrednictwo między producentami rolnymi a instytucjami państwowymi w dostawie produktów rolnych.

Składy towarowe z bocznica kolejową

Róg ul. Tarzowej i Szkaplernej telefon 4-62.

Własny tabor przewoz.

Najtańsze źródło zakupu!!!

OWSA siewnego

OWSA karmowego

OTRĄB

SIŁANA

SŁOMY

MAKI razowej

MAKI pyłowej

SŁONINY

SUPERFOSFATU

w Spółdzielni Rolnej

Kresowego Związku Ziemiaków

ZAWALNA 1.

TEL. 1-47

NAJSTARSZA W KRAJU FIRMA

INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH

Ch. Dincesa WILNO, ul. Wielka 15.

Istnieje od r. 1884.

Na składzie stałe w wielkim wyborze HARMONJE najrozmaitsze, gatunków, gitary, mandoliny, skrzypce, białajki, gramofony, płyty i wszystkie przyrządy do instrumentów muzycznych.

INSTRUMENTY DEJE: kornety, alfy, tenory, basy, barytony, gelikony, klarauty, flety, pikolo, bębny, talerze etc.

NADSZEDŁ WIELKI TRANSPORT prawdziwych wiojskich mandolin „Puglissi Reale“ a Figli, Catania.

Całkowite urządzenie orkiestr dętych dla szkół, drużyn ognio-wych, związków etc. P.p. urzędnikom i pracownikom Instytucji dogodne warunki sprzedaży. P.p. muzykam szereg-ona zniżka! Ceny fabryczne i pozakonkurencyjne.

Dla solidnych lokatorów

Uroczne letnisko lub stałe mieszkanie. Park, owocowy i warzywny ogród, kąpiel, łódka, fortepjan, pełny pensjonat, stajnia, 30 minut od centrum

O warunkach — ul. Zwierzyniecka, d. № 35.

Spółka Warszawska „WYGODA“

ul. Wielka 37

! I N A R A T Y ! !

Na najdogodniejszych warunkach dla Sz. Klientell

Wielki wybór gotowych ubiorów męskich, damskich i DZIECIENNYCH

oraz gotowej bielizny.

Towary manufakturowe i bielizniane wszelkiego rodzaju na metry

Dżempry i żakiety wełniane.

Zapewniamy, iż ceny niżej gotówkowych.

Polecając się łaskawym względem Szan. Klient., pozostajemy

Z POWAŻANIEM

Spółka Warszawska

„W Y G O D A“

ul. WIELKA 37.

Cegolni mechanicznych kilka kompletnych urzędów Boschera i piętnaście lokomobil od 15 do 500 koni mechanicznych do sprzedania zaraz Wilno Świętojańska № 8 Stefanowski

Doktor J. KACEW.

CHOROBY WŁOSÓW (łupież, przedwczesne wyluszczenie) Kosmetyka lekarska (pryszczki, pieg, znamiona, plamy, brodawki i t. p. Usuwanie włosów z twarzy diatermją.

Jagiellońska 3

(obok ul. Ad. Mickiewicza)

Przyjmuje od 10-2 i 4-7.

Spróbujcie nowej wymienitej herbaty r. 103.

Fels Tea Co W arszawa

Biuro B. ŁOKUCIEWSKI i S-ka
Wilno, ul. Mickiewicza Nr. 42 m. 7.
Pod kierownictwem upoważnionych przez M. R. R. Geometrów wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres inżynierstwa, jako to: parcelacje, komasacje, likwidacje serwitutów, sporządzanie planów terminowo. Przyjmuje na sprzedaż 1 ma do sprzedania: młaki, folwarki, parcele rozmaitej wielkości i wartości.

OGŁOSZENIE.

Warsztaty stolarskie wzięte na „Lukleskach“ w Wilnie przyjmują do wykonania tak zwane białe roboty, jak to: stoły, stolki, taborety, ławki, ramy okienne, drzwi, paki i inne po cenach o 20 proc. niżej rynkowych.

Zamówienia przyjmuje Dział Pracy tegoż wzięcia w godzinach urzędowych od 8-iej rano do 8-iej po południu.
Nacz. wierz. (—) K. Bartoszewicz.

WARSZTATY

„DOMU SERCA JEZUSOWEGO“

celem udogodnienia Szanownej Publiczności w sprawie obustalunków na roboty stolarskie, ślusarskie, malarskie, garncarskie, murarskie i szklarskie, oraz wszelkich porozumień, otwierają z dn. 1-go maja r. b. swe biuro przy ul. W. Pohulanka 14-15; biuro będzie czynne w dni powszednie od godz. 8-iej do 7-iej wieczór.

Meble

najdogodniej i najwygodniej

POLECA

Dom Handlowy

S. Ogórkiewicz i S-ka

Zawalna 30

telefon 804

WYPRZEDAŻ MEBLI

pokojów: jadalnych, sypialnych, salonów i części pojedynczych.

WILNO, Niemiecka 15. S. Ancolowicz

Grodno, dnia 9 maja 1924 r.

Szefostwo Inż. i Sap. D.O.K. Nr. III ogłasza:

PRZETARG

1) Na roboty asenizacyjne w Garnizonach Wilno, Nowa Wilejka, Berezowca, Liga, Motodeczno, Woikowsky i Wilejka.
2) Na roboty kominiarskie w garnizonach Wilno, Nowa Wilejka i Berezowca

Warunki poszczególnych robót, wysokość wadium, oraz wszelkie inne wyjaśnienia udziela Szefostwo Inż. i Sap. D. O. K. Nr. III Grodno (ul. 3-go Maja Nr. 6)

Przetarg odbędzie się 24 maja 1924 r. o godz. 9-tej w kancelarji (pokój Nr. 4.) Szefostwa Inż. i Sap. D. O. K. Nr. III w Grodnie.

Komisja ofertowa zastrzega sobie prawo ustnego przetargu Szefostwo Inż. Sap. D. O. K. Nr. III dn. 2 maja 1924 r. L. dz. 607/Inż. A. B.

Weksle

Wydane firmie Gut-wurcel Warszawa Muranów 14 na sumę 320 złot. na terminy od dnia 10 maja unieważniam jako bezwalutowe i nieprawnie puszczone w obieg. Wysławca M. KOSSOWSK Zamkowa 4.

Przetarg

1) na kapitalny remont kossar Piotra i Pawła.
2) na przebudowę dwóch działalni.

Kosztorysy do wypełnienia, techniczny opis, ogólne i szczególowe warunki techniczne, otrzymane można za zwrotem kosztu w Kierownictwie Rejonu Inż. i Sap. Wilno, ul. Arsenalska № 5.

Wadium w wysokości 3 proc. od sumy kosztorysowej winno być złożone w złotych bonach skarbowych, lub pożyczkowych blizgających i w 10 proc. pożyczce kolejowej.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 21 maja 1924 r. o godz. 12-tej w Kierownictwie Rejonu Inż. i Sap. Wilno, ul. Arsenalska № 5.

Komisja ofertowa zastrzega sobie wybór ofertanta, uzależniając od fachowych i finansowych zdolności Przedsiębiorstw zgłaszających się do przetargu.

Kierownik Rejonu Inż. i Sap. Wilno.

L. dz. 71 Inż. z dn. 1 maja 1924 r.

Ogłoszenie przetargu

Dyrekcja Kolei Państwowych w Wilnie, ogłasza przetarg na dzierżawę bufetu na st. p. p. Dukiński, Drohiczyński, Hancowice, Klona, Knyszyn, Landwarów III kl. Leśna, Lapy, Lyszczycze, Łachwa, Mikaszewice, Osowice, Włodawa i Fryzjerna na st. Bzresz C. Luniniec, Stolpec.

Termin składania ofert upływa 23 maja r. b. o godzinie 12 w południu. Szczegółowe warunki przetargu podane są w ogłoszeniu, wyliczone na każdym z wymienionych dworców, oraz w Dyrekcji.

Buchalter

bilanista poszukuje posady stałej lub na godzinny. Oferty składać w Adm. „Słowa“

D-r M. Mienicki

ul. Wileńska 34 m. 3 choroby weneryczne skórne (loczen. sztucz. nem słoicem górsk.) Przyjmuje od 4-7

Akuszarka

z Warszawy udziela porad. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz. Mickiewicza 46-48.

500 złotych

pożyczkę wyłącznie rolnikom na dogodnych warunkach. Oferty do Słowa dla M. W.

Skradz. książ. wojskowa wyd. przez P. K. U. Świętany na im. Stefana Gusanowa Unieważnia się.

Lecznica i Szpital litewskiego Stowarzyszenia Pomocy Sanitarnej

Wilno, Wileńska 28.

W przychodni przyjmują lekarze specjaliści: Choroby dziecięce od 3 — 4; choroby wewnętrzne od 12 — 4; chirurgiczne 1 — 3; kobiece — 1; oczu 11 — 2; uszu, nosa i gardła 1 — 3; zębów 10 — 11; skórne i weneryczne 2 — 3; nerwowe 1 — 2;

w szpitalu oddziały: wewnętrzny, chirurgiczny, ginekologiczny i położniczy od godz. — 3.

GABINET ROENTGENA i ELEKTRO-MEDYCZNY

Leczenie promieniami, fotografowanie, prześwietlanie, elektryczne wanny; elektryczny masaż. Laboratorium analityczne